

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 157/2023 van 20 november 2023

Betreft: voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de uitwisseling van energie (CO-A-2023-444)

Vertaling¹

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
aanwezig: de dames Juline Deschuyteneer, Cédrine Morlière, Nathalie Ragheno en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, derde lid, van de WOG, volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van mevrouw Tinne Van der Straeten, minister van Energie, ontvangen op 11 september 2023;

Gelet op de aanvullende informatie ontvangen op 18 oktober 2023;

¹ Voor de oorspronkelijke versie van de tekst, die collegiaal werd gevalideerd, cf. de Franse versie van de tekst, die beschikbaar is in de FR-versie van de rubriek "adviezen" van de website van de Autoriteit.

Brengt op 20 november 2023 het volgende advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Op 11 september 2023 heeft de minister van Energie het advies van de Autoriteit gevraagd over een voorontwerp van wet *tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de uitwisseling van energie* (hierna "het voorontwerp").
2. De door het voorontwerp beoogde wetgevingswijziging past in het kader van de geleidelijke uitrol van communicerende tellers en volgt op de inwerkingtreding van de wet van 13 juli 2017 *tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, met het oog op de verbetering van de vraagflexibiliteit en van de opslag van elektriciteit*², die een federaal juridisch kader heeft ingevoerd voor het organiseren van de activering van de flexibiliteit (zie de huidige artikelen 19bis en 19ter van de wet van 29 april 1999 *betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt* (hierna "de Elektriciteitswet"), dat hoofdstuk IVbis "Flexibiliteitsbeheer" omvat).
3. Zoals blijkt uit de Memorie van toelichting³ zijn er beperkingen aan het huidige regime inzake de energieoverdracht. Enerzijds wordt geen mogelijkheid geboden voor nieuwe vormen van interactie tussen marktpelers (zoals energie-uitwisselingen binnen een energiegemeenschap, tussen particulieren of via een verdeling van de levering van energie tussen verschillende leveranciers). Anderzijds heeft het bestaande correctiemechanisme voor energieoverdracht zijn beperkingen. De vertrouwelijkheidsvereisten voor commercieel gevoelige gegevens (wanneer de activering van flexibiliteit wordt uitgevoerd door een beheerder van flexibiliteitsdiensten die niet de leverancier van de eindafnemer is) hebben geleid tot de ontwikkeling van een gecentraliseerd model voor het beheer van gegevens van flexibiliteitsvolumes die zijn uitgevoerd door de transmissienetbeheerder (hierna de "netbeheerder") dat gebaseerd is op een raming van wat het verbruik van de eindverbruiker zou zijn geweest zonder activering van de vraagflexibiliteit, en waarmee op geaggregeerde wijze evenwichtspereimeters kunnen worden gecorrigeerd en geaggregeerde gegevens kunnen worden meegedeeld die nodig zijn voor de financiële compensatie. Tegenwoordig zijn sommige marktdeelnemers bereid om hun vertrouwelijkheidsvereisten af te zwakken.

² Het ontwerp dat heeft geleid tot de aanneming van deze wet was het onderwerp van advies nr. 36/2017 van 26 juli 2017 betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met het oog op de verbetering van de flexibiliteit van de vraag en de opslag van elektriciteit (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-36-2017.pdf>).

³ Zie de Memorie van toelichting, pp. 13 en 14.

4. Tegen deze achtergrond is het ontwerp gericht op het bevorderen van flexibiliteit en het betrekken van eindgebruikers bij de energie-uitwisselingen. Het is dus enerzijds de bedoeling om het bestaande mechanisme voor energieoverdracht te verbreden door een nieuw concept te introduceren, namelijk dat van "energie-uitwisseling"⁴, dat zowel de overdracht van energie omvat die voortvloeit uit de activering van commerciële flexibiliteit als het delen of toewijzen van geleverde energie die voortvloeit uit het delen en verkopen van zelfopgewekte energie door en tussen eindafnemers, hernieuwbare energiegemeenschappen en binnen de energiegemeenschap van burgers, evenals de toewijzing van geleverde energie wanneer meerdere leveranciers actief zijn op of achter hetzelfde leveringspunt⁵. Anderzijds beoogt het ontwerp de mogelijkheden van elektriciteitsuitwisseling tussen marktdeelnemers en consumenten op een vereenvoudigde manier te ondersteunen door de mogelijkheid in te voeren van financiële compensatie voor de tussen de eindafnemer en de leverancier overgedragen energie door middel van een aanpassing van de verbruiksmeting. Deze individuele correctie maakt het voor eindgebruikers gemakkelijker om hun flexibiliteit te valoriseren (op kwartierbasis) en draagt zo bij tot de liquiditeit van de markt en de stabiliteit van de netbalans.
5. Concreet beoogt het voorontwerp de titel "*Flexibiliteitsbeheer*" van het huidige hoofdstuk IVbis van de Elektriciteitswet te vervangen door de titel "*Uitwisseling van energie*", het huidige artikel 19bis te vervangen, en artikel 19ter in overeenstemming te brengen met het nieuwe toepassingsgebied in artikel 19bis.
6. Wat de bescherming van persoonsgegevens betreft, begrijpt de Autoriteit dat het ontwerp in wezen beoogt de verzameling (centralisatie) door de netbeheerder van gegevens met betrekking tot energie-uitwisselingen, zoals ingevoerd bij ontwerpartikel 19bis, en de mededeling door dezelfde beheerder van de gegevens die nodig zijn om het volume van de uitgewisselde of overgedragen energie en de financiële vergoeding voor de overgedragen energie te berekenen, te regelen.

⁴ Zie artikel 19bis, § 1, tweede lid, in ontwerp, dat als volgt luidt:

"Onder uitwisseling van energie wordt verstaan elk mechanisme dat, in overeenstemming met de in dit hoofdstuk vastgelegde modaliteiten, leidt tot:

1° een overdracht van energie zoals gedefinieerd in het eerste lid van paragraaf 2; of

2° een verdeling van de levering tussen verschillende leveranciers of een verdeling van de evenwichtsverantwoordelijkheid tussen verschillende evenwichtsverantwoordelijken achter hetzelfde leveringspunt, in voorkomend geval op basis van submeters stroomafwaarts van dit punt; of

3° het delen van energie op of stroomafwaarts van het leveringspunt, tussen eindafnemers aangesloten op het transmissienet, binnen een energiegemeenschap voor burgers bestaande uit eindafnemers aangesloten op het transmissienet of door of binnen een energiegemeenschap voor hernieuwbare energie bestaande uit eindafnemers aangesloten op het transmissienet zoals bedoeld in paragraaf 5."

Paragraaf 2, eerste lid, definieert de overdracht van energie als "*een activering van de flexibiliteit waarbij een leverancier en een aanbieder van flexibiliteitsdiensten betrokken zijn die een afzonderlijke evenwichtsverantwoordelijke hebben en/of een aanbieder van flexibiliteitsdiensten die niet hun leverancier is*".

⁵ Zie ook de Memorie van toelichting, p. 15.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

a) Inleidende opmerkingen over gegevensverwerkingen met communicerende meters

7. Behalve dat zij noodzakelijk en evenredig moet zijn, overeenkomstig artikel 6, lid 3, van de AVG, gelezen in het licht van overweging 41⁶ van de AVG, moet de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk wordt geacht voor het vervullen van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen⁷, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorspelbaar is. Bovendien is het volgens artikel 22 van de *Grondwet* noodzakelijk dat de "essentiële elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm (wet, decreet of ordonnantie) worden vastgesteld. Wanneer de verwerking van gegevens een ernstige inmenging vormt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, zoals in het onderhavige geval⁸, is het noodzakelijk dat de volgende essentiële elementen door de wetgever worden vastgesteld: het (de) precieze en concrete doeleinde(n)⁹, de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij het overduidelijk is), de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dat (deze) doeleinde(n), de bewaartermijn van de gegevens¹⁰, de categorieën van personen van wie de gegevens zullen worden verwerkt, de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens zullen worden meegedeeld¹¹, en de omstandigheden waarin zij zullen worden meegedeeld.
8. De Autoriteit en de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer hebben reeds herhaaldelijk gewezen op de potentieel zeer indringende aard van communicerende elektriciteitsmeters, gezien de hoge frequentie van de gegevensverzameling met dergelijke meters, en bijgevolg de **aanzienlijke inmenging** in de rechten en vrijheden van de betrokkenen als gevolg van deze gegevensverzameling¹². Gezien de grote hoeveelheid gegevens die wordt

⁶ "41. Wanneer in deze verordening naar een rechtsgrond of een wetgevingsmaatregel wordt verwezen, vereist dit niet noodzakelijkerwijs dat een door een parlement vastgestelde wetgevingshandeling nodig is, onverminderd de vereisten overeenkomstig de grondwettelijke orde van de lidstaat in kwestie. Deze rechtsgrond of wetgevingsmaatregel moet evenwel duidelijk en nauwkeurig zijn, en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor degenen op wie deze van toepassing is, zoals vereist door de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie („Hof van Justitie”) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens”.

⁷ Artikel 6.1.e) van de AVG.

⁸ Zie hieronder, punt 8.

⁹ Zie ook artikel 6.3 van de AVG.

¹⁰ Het Grondwettelijk Hof heeft reeds erkend dat "de wetgever (...) de vereisten inzake de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.23.

¹¹ Zie bijvoorbeeld Grondwettelijk Hof, arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 e.v.

¹² De Autoriteit verwijst in dit verband naar de volgende adviezen: advies nr. 132/2023 van 8 september 2023 met betrekking tot een voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt, tot wijziging van het decreet van 19 januari 2017 betreffende de tariefmethodologie die van toepassing is op gas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders, en tot wijziging van het decreet van 17 december 2020 betreffende de

verzameld, als gevolg van de hoge frequentie van deze verzamelingen (die tot elk kwartier kan gaan, of technisch gezien zelfs vaker), maken deze meters het immers mogelijk om nauwkeurige gegevens af te leiden over het gedrag en de gewoonten van de bewoners van gebouwen waarin communicerende meters zijn geïnstalleerd, en stellen ze hen dus bloot aan grote risico's met betrekking tot het recht op privacy en de bescherming van persoonsgegevens. In deze omstandigheden, gezien de zeer indringende aard van communicerende meters, vereist de verwerking van persoonsgegevens via deze meters passende waarborgen om de rechten en vrijheden van de gebruikers van dergelijke meters te beschermen.

9. In dit opzicht verankert artikel 19bis, §§ 4 en 7, in ontwerp van de Elektriciteitswet **de vrije keuze** voor eindafnemers (zowel aangesloten op het transmissienet als op het distributienet/plaatselijk vervoersnet) die hun flexibiliteit wensen te activeren om te kiezen voor een financiële vergoeding voor de energie die wordt overgedragen tussen hen en hun leverancier op basis van een individuele correctie op de verbruiksmeting *of* tussen de aanbieder van flexibiliteitsdiensten en de leverancier op basis van geaggregeerde gegevens. Een dergelijke aanpak vormt een passende garantie voor de bescherming van de rechten en vrijheden van de betrokken eindgebruikers.
10. Wanneer de keuze van de eindafnemer betrekking heeft op een financiële compensatie voor de overgedragen energie door middel van een individuele correctie op de verbruiksmeting (wat inhoudt dat hem betreffende individuele gegevens worden meegedeeld), wijst de Autoriteit erop dat het aan de verwerkingsverantwoordelijke (in dit geval de netbeheerder) is om de eindafnemer **op een duidelijke en begrijpelijke wijze te informeren** over de **gevolgen** van een dergelijke keuze **voor de bescherming van zijn persoonsgegevens**. Een dergelijke aanpak draagt ertoe bij dat de keuze van de eindafnemer van het soort financiële compensatie geïnformeerd en met kennis van zaken gebeurt.
11. Passende waarborgen omvatten ook **bependingen op de frequentie van de gegevensverzameling**. Artikel 19bis, §§ 3 en 6, in ontwerp van de Elektriciteitswet bepaalt dat

toekenning van een premie voor de installatie van meet- en stuurapparaten (<https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/avis-n-132-2023.pdf>) (beschikbaar in het Frans), advies nr. 165/2022 van 19 juli 2022 over een ontwerp van besluit van de Waalse Regering betreffende communicerende tellers (<https://www.autoriteprotectiondonnees.be/publications/avis-n-165-2022.pdf>) (beschikbaar in het Frans), advies nr. 22/2021 van 25 februari 2021 over een voorontwerp van decreet tot wijziging van de decreten van 12 april 2001 betreffende de organisatie van de gewestelijke elektriciteitsmarkt en van 19 januari 2017 betreffende de tariefmethodologie die van toepassing is op gas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-22-2021.pdf>), advies nr. 116 van 6 november 2020 over het voorstel van decreet betreffende de compensatie tussen de hoeveelheden elektriciteit die aan het net worden onttrokken en in het net worden geïnjecteerd en betreffende de toekenning van premies ter bevordering van het rationeel energiegebruik en de elektriciteitsproductie, alsmede het voorstel van decreet betreffende de toekenning van een premie voor de installatie van meet- en regelapparatuur (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-116-2020.pdf>), en aanbeveling nr. 04/2011 van 25 juni 2011 over de na te leven beginselen bij smart grids en slimme meters (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-04-2011.pdf>). Zie ook het advies van de Groep 29 12/2011 van 4 april 2011 over slimme meters (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp183_en.pdf) en van de EDPS over de aanbeveling van de Commissie inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen (https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/12-06-08_smart_metering_nl.pdf).

de regels voor de overdracht van energie via een aanbieder van flexibiliteitsdiensten met name van toepassing zijn op de day-ahead-markt, de intraday-markt en de markt ter compensatie van kwartuurnevenwichten. Hieruit volgt dat de frequentie van de gegevensverzameling voor het berekenen van het volume overgedragen energie en het garanderen van financiële compensatie op basis van een individuele correctie van de verbruiksmeting maximaal elke vijftien minuten wordt uitgevoerd. Aangezien dit een essentieel element is van de verwerking van persoonsgegevens in kwestie, is het belangrijk dat **de maximale frequentie (elk kwartier) van het verzamelen van verbruiksgegevens wordt vermeld in het voorontwerp**, om te zorgen voor een **passend niveau van voorspelbaarheid voor de betrokkenen**. Bovendien is **op het gebied van communicerende meters, de frequentie waarmee gegevens worden verzameld, voor de verwerkingsverantwoordelijke een passende en doorslaggevende waarborg**.

12. Daarenboven is het aan de opsteller van het voorontwerp om in de Memorie van toelichting te **rechtvaardigen** dat een **maatregel ter valorisatie van de flexibiliteit per kwartier, noodzakelijk en evenredig** is, door de voordelen ervan af te wegen tegen de aanzienlijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen als gevolg van een zo frequente gegevensverzameling¹³. Dat is hier niet het geval.
13. Uit het adviesaanvraagformulier blijkt dat momenteel nog geen gegevensbeschermingseffectbeoordeling is uitgevoerd. Voor zover het verzamelen van gegevens van communicerende meters en het gebruik ervan in het kader van de flexibiliteitsactivering, zoals voorzien in het voorontwerp, hoge risico's met zich meebrengt voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen in de zin van artikel 35 van de AVG, wijst de Autoriteit erop dat de transmissienetbeheerder, als verwerkingsverantwoordelijke, een specifieke effectbeoordeling moet uitvoeren voordat de gegevensverwerkingen daadwerkelijk worden verricht^{14 15}.

b) Doeleinden - voorspelbaarheid

14. Artikel 19ter, § 1, eerste lid, van de Elektriciteitswet, zoals gewijzigd door artikel 4, 1° tot 3° van het voorontwerp, bepaalt: *"In overeenstemming met artikel 8, § 3, staat de netbeheerder in voor het beheer van de gegevens betreffende de uitwisseling van energie voor wat betreft de valorisatie van de flexibiliteit die een energieoverdracht met zich meebrengt, zoals bedoeld in artikel 19bis,*

¹³ Zie ook in die zin het eerdere advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 36/2017, punten 14 en volgende.

¹⁴ Zie artikel 23 van de WVG, op grond waarvan de verwerkingsverantwoordelijke een dergelijke effectbeoordeling moet verrichten, ook al werd reeds een algemene gegevensbeschermingseffectbeoordeling uitgevoerd in het kader van de vaststelling van de wettelijke basis.

¹⁵ Zie ook in die zin het eerdere advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 36/2017, punten 16 en volgende.

met inbegrip van de verwerking van persoonsgegevens overeenkomstig artikel 8, §§ 3 tot 5, met betrekking tot de gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken." Het tweede lid van dat artikel 19ter, zoals gewijzigd door artikel 4, 5°, van het voorontwerp, bepaalt: "Hiertoe is hij in het bijzonder belast met de volgende taken, met inachtneming van de bepalingen van het technisch reglement:

1° de informatie nodig voor de berekening van het volume van uitgewisselde energie of flexibiliteit, met inachtneming van de vertrouwelijkheid ervan, verzamelen, berekenen, verwerken en overmaken;

2° de markt regelmatig opvolgen en monitoren en de commissie op de hoogte brengen van elke eventuele aanwijzing van manipulatie die een invloed heeft op de bepaling van de geactiveerde flexibiliteitsvolumes met een energieoverdracht;

3° zorgen voor een veilig gegevensbeheer en aan de eigenaar van de gegevens tegelijkertijd een niet-discriminerende toegang tot deze gegevens garanderen."

15. Volgens artikel 5.1.b) van de AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. Om als voldoende **welbepaald** in de zin van de AVG te worden beschouwd, moet het doeleinde van een verwerking van persoonsgegevens voldoende duidelijk en nauwkeurig worden geformuleerd, zodat kan worden begrepen waarom precies de voor dit doel verwerkte gegevens, noodzakelijk zijn. In het onderhavige geval vloeit (vloeiën) het (de) doeleinde(n) van de door het voorontwerp beoogde verwerkingen van persoonsgegevens voort uit de aan de netbeheerder toegewezen taken inzake energie-uitwisseling krachtens de Elektriciteitswet. Het is daarom belangrijk om ervoor te zorgen dat **de beschrijving van deze taken** in het voorontwerp **zodanig wordt geformuleerd** dat (1) **het/de doeleinde(n) van de beoogde gegevensverwerkingen op een voldoende duidelijke en nauwkeurige manier kunnen worden vastgesteld**, evenals (2) de (categorieën van) gegevens die nodig zijn voor dit/deze doeleinde(n) en, indien van toepassing, (3) **de categorieën van betrokkenen** en (4) de **(categorieën van) betrokken ontvangers**.
16. Er moet worden opgemerkt dat de taken van de netbeheerder beschreven in artikel 19ter, § 1, tweede lid, in ontwerp, 1° en 3°, bestaande uit het verzamelen, verwerken en doorgeven van informatie die nodig is voor de berekening van het volume uitgewisselde energie of flexibiliteit, en het zorgen voor een veilig gegevensbeheer, meer verwerkingen van persoonsgegevens vormen dan de eigenlijke doeleinden van de betrokken verwerkingsverrichtingen (het verzamelen, verwerken, doorgeven en beheren van gegevens) Bijgevolg kan artikel 19ter, § 1, tweede lid, 1° en 3°, in ontwerp in dit opzicht niet worden beschouwd als een beschrijving van welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden in de zin van artikel 5.1.b) van de AVG.

17. Wat betreft **het verzamelen** van persoonsgegevens met betrekking tot de energie-uitwisselingen als bedoeld in artikel 19ter, § 1, eerste lid, in ontwerp, blijkt uit de aanvullende informatie van de raadsman van de minister dat de concrete doeleinden (precieze taken van de netbeheerder waarvoor deze verzameling noodzakelijk is) de volgende zijn:

"Balancing van het netwerk: een van de belangrijkste verantwoordelijkheden van de transmissienetbeheerder is het in stand houden van een evenwicht tussen vraag en aanbod van elektriciteit in realtime. Gegevens over energie-uitwisselingen zijn van essentieel belang voor deze taak. Door deze gegevens te overzien, kan de beheerder de elektriciteitsopwekking en -distributie aanpassen aan de actuele behoeften.

De impact op de evenwichtsperimeters corrigeren: de verschillende spelers op de energiemarkt zijn verantwoordelijk voor het evenwicht tussen vraag en aanbod in hun respectieve perimeters. De transmissiesysteembeheerder gebruikt gegevens over energie-uitwisselingen om de impact op deze evenwichtsperimeters te corrigeren. Dit zorgt ervoor dat elke speler zijn deel van de verantwoordelijkheid voor het behoud van de netstabiliteit op zich neemt.

Marktfacilitering en concurrentie: Elia is verantwoordelijk voor de goede werking van de elektriciteitsmarkt en speelt een essentiële rol in het faciliteren ervan door deel te nemen aan het marktontwerp. Om dit te kunnen doen, moet Elia beschikken over gegevens over energie-uitwisselingen om een zo niet-discriminerend mogelijke markt te kunnen verzekeren." (vertaald door de Autoriteit)

18. In het licht van deze informatie begrijpt de Autoriteit dat de doeleinden die worden nagestreefd met het verzamelen van de betrokken persoonsgegevens zijn om de netbeheerder in staat te stellen energie-uitwisselingen te waarderen (resulterend uit een activering van flexibiliteit/een energieoverdracht) met het oog op het in realtime in evenwicht houden van het net tussen vraag en aanbod van elektriciteit, de impact op de balanceringsperimeters te corrigeren om ervoor te zorgen dat elke speler zijn deel van de verantwoordelijkheid voor het behoud van de stabiliteit van het net opneemt, en de goede werking van de elektriciteitsmarkt te garanderen door als marktfacilitator op te treden. Het **voorontwerp** moet daarom **op dit punt** worden **aangevuld met een beschrijving van de concrete doeleinden** waarvoor de netbeheerder gegevens verzamelt bij de uitvoering van zijn taken op het gebied van energie-uitwisseling.
19. Bovendien moet het voorontwerp, om een passend niveau van voorspelbaarheid voor de betrokken eindafnemers te waarborgen, zodanig worden opgesteld dat het mogelijk is om voldoende duidelijk en nauwkeurig te bepalen welke (categorie(ën) van) gegevens voor deze doeleinden wordt/worden verzameld. In zijn huidige vorm kan artikel 19ter, eerste lid, in ontwerp zo worden geïnterpreteerd dat alleen gegevens met betrekking tot de overgedragen energie (en

niet de uitgewisselde energie) voor deze doeleinden mogen worden verzameld¹⁶. Artikel 19ter, § 1, tweede lid, 1°, in ontwerp, kan echter zo worden geïnterpreteerd dat het een ruimere verzameling van gegevens toestaat voor zover er sprake is van gegevens met betrekking tot uitgewisselde energie (en niet overgedragen energie). Dit moet in het voorontwerp worden **opgehelderd**.

20. Met betrekking tot de doorgifte van de (categorieën van) gegevens die nodig zijn om het volume "*uitgewisselde of flexibele*" energie te berekenen, moet eerst worden **verduidelijkt** wat eigenlijk wordt bedoeld met **het volume "uitgewisselde of flexibele" energie**. Uitgewisselde energie, zoals gedefinieerd in artikel 19bis, § 1, tweede lid, in ontwerp omvat immers niet alleen de overdracht van energie (zoals bedoeld in artikel 19bis, § 1, tweede lid, 1°, en gedefinieerd in artikel 19bis, § 2, in ontwerp), maar ook de verdeling van de levering (zoals bedoeld in artikel 19bis, § 1, tweede lid, 2°, in ontwerp) en het delen van energie (zoals bedoeld in artikel 19bis, § 1, tweede lid, 3°, in ontwerp). De overdracht van energie wordt gedefinieerd als een activering van de flexibiliteit. In deze omstandigheden is het niet eenvoudig om te begrijpen om welk volume energie het gaat: slaat de formulering "*volume uitgewisselde energie*" in feite op uitgewisselde energie die niet het resultaat is van een overdracht van energie? Verwijst de formulering "*volume flexibele energie*" in feite naar de overgedragen energie? Voorts moet erop worden gewezen dat het **bepalen van de ontvangende marktpelers** (aanbieder van flexibiliteitsdiensten? evenwichtsverantwoordelijke? leverancier?) van deze doorgifte van (categorieën van) gegevens bijdraagt aan de afbakening van het doel dat met deze gegevensverwerking wordt nagestreefd. Dit maakt het mogelijk om te begrijpen waarom de betreffende (categorieën van) gegevens moeten worden doorgegeven aan de (categorieën van) beoogde ontvangers voor het berekenen van het volume uitgewisselde of flexibele energie. Bovendien is het belangrijk om ervoor te zorgen dat het **doel uitputtend wordt bepaald**. Als de doorgifte van de (categorieën van) gegevens in kwestie dus niet alleen nodig is om het volume "*uitgewisselde of flexibele*" energie te berekenen, maar ook om de financiële compensatie (op individuele basis) tussen de betrokken marktpelers te berekenen, moet dit in het voorontwerp worden vermeld.
21. Het voorontwerp dient derhalve te worden **aangepast** in het licht van de voornoemde billijke opmerkingen, zodat het **doel dat wordt nagestreefd met de mededeling van gegevens** die noodzakelijk zijn voor de berekening van het energievolume, zoals beoogd in het voorontwerp, op **voldoende duidelijke en nauwkeurige wijze wordt bepaald**, en het kan worden beschouwd als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b), van de AVG en dus voldoet

¹⁶ Krachtens artikel 19bis, § 1, tweede lid, 1°, is de overdracht van energie een van de soorten energie-uitwisseling waarin het voorontwerp voorziet en wordt deze in artikel 19bis, § 2, in ontwerp gedefinieerd als "*een activering van de flexibiliteit waarbij een leverancier en een aanbieder van flexibiliteitsdiensten betrokken zijn die een afzonderlijke evenwichtsverantwoordelijke hebben en/of een aanbieder van flexibiliteitsdiensten die niet hun leverancier is*".

aan de beginselen van voorspelbaarheid en rechtmatigheid (waarnaar hierboven in punt 7 wordt verwezen).

22. Bovendien moet worden opgemerkt dat de wijzigingen aan artikel 19ter, § 1, eerste lid, van de Elektriciteitswet, zoals voorgesteld bij artikel 4, 1° en 3° van het voorontwerp, ertoe leiden dat in deze bepaling de formulering *"in overeenstemming met artikel 8, § 3"* aan het begin van artikel 19ter, § 1, eerste lid, en de formulering *"overeenkomstig artikel 8, §§ 3 tot 5"* iets later in de bepaling, worden ingevoegd. Afgezien van het feit dat de invoeging van deze twee formuleringen overbodig is, lijkt zij enige verwarring te veroorzaken met hetgeen in artikel 8, §§ 3 tot 5 is bepaald. Uit de algemene opzet van de Elektriciteitswet, zoals gewijzigd door het voorontwerp, blijkt immers duidelijk dat §§ 3 tot 5 van artikel 8 (dat de taken van de netbeheerder definieert) "algemene" bepalingen zijn die de verwerkingen van persoonsgegevens door de netbeheerder voor de uitvoering van zijn taken regelen, en dat artikel 19ter in ontwerp een bepaling is die specifiek de verwerkingen van persoonsgegevens door de netbeheerder in het kader van zijn taken met betrekking tot energie-uitwisseling regelt. Bovendien staat in artikel 8, § 3, dat het gaat om de verwerkingen van persoonsgegevens van eindafnemers die aangesloten zijn op het transmissienet of op netwerken met een transmissiefunctie, en van afnemers die aangesloten zijn op distributienetten. Artikel 19ter in ontwerp heeft niet alleen betrekking op afnemers die zijn aangesloten op het transmissienet en op het distributienet, maar ook op afnemers die zijn aangesloten op het plaatselijke vervoersnet. Ter voorkoming van overlapping en om te zorgen voor de vereiste voorspelbaarheid op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens, moeten **deze twee formuleringen worden geschrapt**.

c) Het beginsel van minimale gegevensverwerking

23. Artikel 5.1.c) van de AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (beginsel van "minimale gegevensverwerking").
24. Met betrekking tot het **verzamelen** van (categorieën van) gegevens blijkt uit de aanvullende informatie van de raadsman van de minister dat het gaat om de volgende (categorieën van) gegevens:
- « *EAN van het leveringspunt*
 - *EAN van het toegangspunt*
 - *Aanbieder en [evenwichtsverantwoordelijke] voor het leveringspunt*
 - *Dienst en ESP (=energiedienstverlener / [aanbieder van flexibilitateitsdienst] die betrokken is bij de flexibiliteit op het leveringspunt ».*

25. De Autoriteit gaat ervan uit dat naast deze (categorieën van) gegevens ook de verbruiksgegevens van eindafnemers worden verzameld.
26. Er zij aan herinnerd dat, gezien de aanzienlijke inmenging die de gegevensverwerking in kwestie teweegbrengt, de beginselen van rechtmatigheid en voorspelbaarheid vereisen dat de (categorieën van) gegevens, als essentieel element, worden vermeld in een wettelijke norm in formele zin, namelijk, in dit geval, het voorontwerp. Het voorontwerp moet daarom op dit punt worden aangepast om de (categorieën van) gegevens die de netbeheerder verzamelt om de taken uit te voeren waarvoor hij krachtens het voorontwerp verantwoordelijk is op het gebied van energie-uitwisseling, **uitputtend te preciseren**. Deze precisering is des te belangrijker in het licht van de regelgevende bevoegdheid die aan de CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) wordt toegekend om de regels te bepalen die de *"uitwisseling van informatie en gegevens nodig voor de implementatie van de overdracht van energie"* (artikel 19bis, §§ 3 en 6, in ontwerp van de Elektriciteitswet) en de regels voor de organisatie van mechanismen voor de uitwisseling van energie die geen overdracht van energie inhouden, organiseren en die *"de principes die van toepassing zijn op de uitwisseling van informatie en gegevens"* bepalen (artikel 19bis, § 5, in ontwerp).
27. Volledigheidshalve wijst de Autoriteit er, gezien de aanzienlijke inmenging die wordt teweeggebracht door de gegevensverwerking die door het voorontwerp wordt ingevoerd, op dat de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens (met inbegrip van het/de doeleinde(n), de (categorieën van) betrokken gegevens en de (categorieën van) ontvangers) moeten worden bepaald door het voorontwerp (en niet door de CREG). Onverminderd het advies van de Raad van State in dit verband, wil de Autoriteit er bovendien op wijzen dat, volgens de Raad van State, de toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een overheidsinstantie slechts bij wijze van uitzondering toelaatbaar kan worden geacht *"wanneer ze betrekking [heeft] op technische of louter bestuurlijke aangelegenheden die een beperkte en niet-beleidsmatige draagwijdte hebben en waarvan aangenomen kan worden dat [...] de instellingen die de betrokken regeling dienen toe te passen of daarop toezicht moeten uitoefenen, ook het best geplaatst zijn om die met kennis van zaken uit te werken"*¹⁷.

¹⁷ Zie met name advies 67.965/4 van 30 september 2020 over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 juli 2020 inzake milieuvriendelijke scheepvaart', punt 3:

« In dat verband heeft de afdeling Wetgeving er reeds op gewezen dat delegaties van verordenende bevoegdheden aan een ambtenaar of een openbare instelling slechts in uitzonderlijke gevallen aanvaardbaar kunnen worden geacht, wanneer ze betrekking hebben op technische of louter bestuurlijke aangelegenheden die een beperkte en niet-beleidsmatige draagwijdte hebben en waarvan aangenomen kan worden dat de ambtenaren of de instellingen die de betrokken regeling dienen toe te passen of daarop toezicht moeten uitoefenen, ook het best geplaatst zijn om die met kennis van zaken uit te werken.

Het verlenen van regelgevende bevoegdheid aan een ambtenaar of een openbare instelling is immers in beginsel niet in overeenstemming met de algemene publiekrechtelijke beginselen omdat daardoor geraakt wordt aan het beginsel van de eenheid van de verordenende macht en een rechtstreekse parlementaire controle ontbreekt. Bovendien ontbreken de waarborgen waarmee de klassieke regelgeving gepaard gaat, zoals die inzake de bekendmaking, de preventieve controle door de afdeling Wetgeving en de duidelijke plaats in de hiërarchie der normen. »

28. Met betrekking tot de **doorgifte** van gegevens die nodig zijn voor de berekening van het volume "uitgewisselde of flexibele" energie, blijkt uit artikel 19bis, § 4¹⁸ en § 7¹⁹, in ontwerp van de Elektriciteitswet, gelezen in het licht van de opzet ervan en de aanvullende informatie²⁰, dat het soort (categorie van) verwerkte gegevens verschillend is naargelang de financiële vergoeding voor de overgedragen energie plaatsvindt tussen de eindafnemer en zijn leverancier door middel van een individuele correctie op de verbruiksmeting of tussen de aanbieder van flexibiliteitsdiensten en de leverancier op basis van geaggregeerde gegevens. In het eerste geval gaat het om individuele gegevens die de netbeheerder ter beschikking stelt van de leverancier. In het tweede geval gaat het om geaggregeerde gegevens die de netbeheerder meedeelt aan de aanbieder van flexibiliteitsdiensten, de evenwichtsverantwoordelijke en de leverancier.
29. Om te zorgen voor een passend niveau van voorspelbaarheid van de door het voorontwerp beoogde gegevensmededeling, waarvan de reikwijdte verschilt afhankelijk van de door de eindafnemer gekozen methode voor financiële vergoeding, moet het voorontwerp worden aangepast om te **preciseren** dat wanneer financiële vergoeding plaatsvindt door middel van een correctie op de verbruiksmeting, deze plaatsvindt op basis van **individuele gegevens**, en dat wanneer financiële vergoeding plaatsvindt tussen de aanbieder van flexibiliteitsdiensten en de leverancier, deze plaatsvindt op basis van **geaggregeerde gegevens**. Voor eindafnemers die kiezen voor financiële vergoeding tussen de aanbieder van flexibiliteitsdiensten en de leverancier,

¹⁸ Artikel 19bis, § 4, eerste lid, in ontwerp, van de Elektriciteitswet bepaalt: "Wanneer de eindafnemer is aangesloten op het transmissienet, vindt de financiële compensatie voor de overgedragen energie plaats tussen de eindafnemer en zijn leverancier via een correctie van de verbruiksmeting." Het tweede lid van deze bepaling bepaalt: "Indien de eindafnemer of zijn aanbieder van flexibiliteitsdiensten de informatie die nodig is voor de overdracht van energie vertrouwelijk wenst te houden, wordt de financiële vergoeding voor de overgedragen energie, in afwijking van het eerste lid, geregeld tussen de aanbieder van de flexibiliteitsdiensten en de leverancier, overeenkomstig de regels die de [CREG] vaststelt."

¹⁹ Overeenkomstig artikel 19bis, § 7, eerste lid, in ontwerp, wordt, wanneer de eindafnemer aangesloten is op het distributienetwerk of het plaatselijke vervoersnet, de financiële vergoeding voor de overgedragen energie overeengekomen tussen de aanbieder van de flexibiliteitsdienst en de leverancier overeenkomstig de regels die de CREG vaststelt. Het derde lid bepaalt dat, in afwijking van het eerste lid, de eindafnemer aangesloten op het distributienet of het plaatselijke vervoersnet kan opteren voor een financiële vergoeding voor de tussen de eindafnemer en zijn leverancier overgedragen energie door middel van een correctie op de verbruiksmeting indien de CREG de regels vastlegt die moeten worden gevolgd met betrekking tot deze financiële vergoeding voor de overgedragen energie.

²⁰ Op de vraag naar de reikwijdte van de gegevensuitwisselingen (individueel of geaggregeerd) op grond van het voorgestelde artikel 19bis, § 4, afhankelijk van de door de eindgebruiker gekozen financiële vergoeding, werd het volgende antwoord gegeven:

« In de marktsituatie met financiële vergoeding op basis van individuele correctie van verbruiksmeting, stelt de transmissienetbeheerder het volume geleverde flexibiliteit ter beschikking aan de betrokken leverancier en netgebruiker voor de financiële compensatie. Het gaat er dus om individuele gegevens mee te delen over het volume van de geleverde flexibiliteit. In de marktsituatie met financiële compensatie tussen de FSP (=aanbieder van flexibiliteitsdiensten) en de leverancier, bezorgt de transmissienetbeheerder de FSP's, BRP's (=evenwichtsverantwoordelijke) en de leveranciers enkel geaggregeerde informatie. In deze situaties wordt de huidige methodologie gehandhaafd. » (vertaald door de Autoriteit)

Voor gegevensuitwisselingen op grond van artikel 19bis, § 7, in ontwerp, gaf de raadsman van de minister aan dat:

« De hierboven beschreven principes voor gegevensuitwisseling zijn van toepassing op alle netgebruikers, ongeacht of ze zijn aangesloten op het transmissienet of de distributienetten. Dit betekent dat in de marktsituatie met financiële compensatie tussen de FSP en de leverancier (de "beginsituatie" voor distributienetgebruikers), alleen geaggregeerde informatie wordt meegedeeld aan de FSP's en leveranciers voor de financiële compensatie.

Als de klant kiest voor de optie van financiële compensatie door correctie op de verbruiksmeting, aanvaardt hij dat de gegevensuitwisseling individueel wordt georganiseerd. [...] » (vertaald door de Autoriteit)

vormt de invoeging in het voorontwerp dat de financiële vergoeding wordt uitgevoerd op basis van geaggregeerde gegevens bovendien een passende garantie om hun rechten en vrijheden te waarborgen.

d) Mededeling van gegevens met betrekking tot eindafnemers die zijn aangesloten op het distributienet/plaatselijke vervoersnet

30. Artikel 4, 4°, van het voorontwerp beoogt de volgende bepaling in artikel 19ter, § 1, van de Elektriciteitswet in te voegen, zoals gewijzigd door het voorontwerp: *"Wat betreft het ter beschikking stellen van de gegevens betreffende afnemers aangesloten op de distributienetten of plaatselijke vervoernetten van elektriciteit, werkt de netbeheerder samen met de distributienetbeheerders of de personen die door de bevoegde gewestelijke overheden werden belast met het beheer van die gegevens indien deze zijn aangeduid."*
31. Voor zover deze bepaling voorziet in het "ter beschikking stellen"²¹⁷ van gegevens betreffende de voornoemde afnemers (die natuurlijke personen kunnen zijn), voert zij een verwerking van persoonsgegevens in die moet voldoen aan de beginselen van voorspelbaarheid en rechtmatigheid, als bedoeld in punt 7 hierboven. De essentiële elementen (waaronder met name de doeleinden en de (categorieën van) gegevens waarop deze mededeling betrekking heeft) moeten in het voorontwerp worden opgenomen. Dit is in de huidige situatie niet het geval.
32. Wat de doeleinden betreft, blijkt uit de toelichting bij het artikel en de aanvullende informatie duidelijk dat het de bedoeling is de netbeheerder in staat te stellen de impact op de evenwichtspereimeters te corrigeren en financiële vergoeding te organiseren, hetzij tussen de marktspelers, hetzij via een correctie op de verbruiksmeting (afhankelijk van de keuze die de netgebruiker maakt). Met betrekking tot de betrokken (categorieën van) gegevens is het belangrijk ervoor te zorgen dat het voorontwerp bepaalt dat alleen (categorieën van) gegevens worden meegedeeld die relevant zijn en beperkt tot wat nodig is om de bovengenoemde doeleinden te bereiken. **De doeleinden en de (categorieën van) gegevens** waarop de beoogde mededeling betrekking heeft, **moeten in het voorontwerp worden opgenomen.**

²¹ De term "mededeling" of "ter beschikking stellen" heeft de voorkeur, om aan te sluiten bij de terminologie van de AVG.

**OM DEZE REDENEN,
acht de Autoriteit het raadzaam om:**

- de maximale frequentie (kwartier) van het verzamelen van verbruiksgegevens te vermelden (punt 11);
- in de Memorie van toelichting de noodzaak en evenredigheid van een maatregel te rechtvaardigen die het mogelijk maakt de flexibiliteit op kwartierbasis te valoriseren (punt 12);
- artikel 19ter, § 1, in ontwerp van de Elektriciteitswet aan te vullen, zodat de doeleinden worden beschreven waarvoor de netbeheerder gegevens verzamelt bij de uitvoering van zijn taken met betrekking tot energie-uitwisseling (punt 18);
- het voorontwerp zodanig toe te lichten dat met voldoende duidelijkheid en nauwkeurigheid kan worden bepaald welke (categorie(ën) van) gegevens door de netbeheerder wordt/worden verzameld (punt 19);
- het voorontwerp aan te passen, zodat het doel dat door het voorontwerp wordt beoogd met de mededeling van de gegevens die nodig zijn om het volume energie te berekenen, voldoende duidelijk en nauwkeurig is (punten 20 en 21);
- de formuleringen "*in overeenstemming met artikel 8, § 3*" en "*overeenkomstig artikel 8, §§ 3 tot 5*" in artikel 19ter, § 1, eerste lid, te schrappen (punt 22);
- de (categorieën van) gegevens die de netbeheerder verzamelt om de taken op het gebied van energie-uitwisseling waarmee hij krachtens het voorontwerp is belast, uitputtend te preciseren (punt 26);
- het voorontwerp aan te passen, zodat wordt gepreciseerd dat wanneer de financiële vergoeding plaatsvindt via een correctie op de verbruiksmeting, deze op basis van individuele gegevens gebeurt, en dat wanneer de financiële vergoeding plaatsvindt tussen de aanbieder van flexibiliteitsdiensten en de leverancier, zij gebeurt op basis van geaggregeerde gegevens (punt 29);
- in artikel 4, 4°, van het voorontwerp de doeleinden en de (categorieën van) gegevens in te voegen waarop de daarin bedoelde gegevensmededeling betrekking heeft (punt 32).

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Molière, Directeur